

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلنَّاسِ لِمَا هُمْ أَقْرَبُ
(اسراء، ۹)

منشور توسعه‌ی فرهنگ قرآنی

اشاره

پس از سال‌ها تلاش و پی‌گیری «منشور توسعه‌ی فرهنگ قرآنی» از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شده است. در این منشور، تکلیف نهادها و سازمان‌ها در ارتباط با قرآن کریم معلوم شده است. برای اطلاع شما، این منشور آورده می‌شود. امید است به زودی دستورالعمل اجرایی آن صادر و ابلاغ شود.

مقدمه

دستیابی به جامعه‌ای متمسک به قرآن و عترت و برخوردار از ایمان و عمل صالح، تحقق اندیشه‌های معمار بزرگ انقلاب اسلامی رضوان‌الله تعالی علیه و رهنمودهای مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در گسترش فرهنگ حیات بخش قرآن کریم، و ارتقای ایران به کشوری توسعه یافته با هویتی اسلامی - انقلابی، در گرو عزم ملی و اراده‌ی هماهنگ مدیران ارشد نظام برای توسعه‌ی فرهنگ قرآنی است. فرهنگی که باید متأثر از قرآن و حاکم بر بینش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای فردی و اجتماعی باشد و در کلیه‌ی سطوح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی نظام جمهوری اسلامی جاری باشد. بدین منظور، منشور توسعه‌ی فرهنگ قرآنی مبین منویات نظام مقدس جمهوری اسلامی در مواجهه با تعالیم قرآن، در مقام علم، اعتقاد و عمل در سطح ملی و بین‌المللی است، به شرح زیر به تصویب می‌رسد.

منشور توسعه‌ی فرهنگ قرآنی مبین منویات نظام مقدس جمهوری اسلامی در مواجهه با تعالیم قرآن، در مقام علم، اعتقاد و عمل در سطح ملی و بین‌المللی است

ماده‌ی ۱. اهداف

۱. ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های دولتی، مؤسسات و گروه‌های فعال غیردولتی در جهت هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌های قرآنی در سطح ملی و بین‌المللی
۲. تقویت ایمان و اعتقاد به قرآن کریم و تمسک به تعالیم آن
۳. تعمیق معرفت و تعمیم فهم و درک قرآن کریم
۴. ارتقای التزام عملی به قرآن کریم در ابعاد فردی و اجتماعی
۵. تحقق فرهنگ قرآنی در نظام مدیریت، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی کشور
۶. توسعه‌ی مهارت‌های روان‌خوانی، صحیح‌خوانی و درک معنای آیات قرآن کریم در میان اقشار گوناگون جامعه به‌ویژه کودکان و نوجوانان
۷. تقویت و گسترش انس با قرآن کریم در اقشار گوناگون جامعه
۸. ترویج آیات و مفاهیم قرآن کریم در حوزه‌ی فرهنگ عمومی (نمادسازی و تبلیغات رسانه‌ای و محیطی، محاورات و...)

ماده‌ی ۲. سیاست‌ها و راهبردها

۱. توجه جدی به اصل جدایی‌ناپذیری قرآن کریم و اهل بیت (علیهم‌السلام) در کلیه‌ی فعالیت‌های قرآنی
۲. اولویت‌بخشی به توسعه‌ی فرهنگ قرآنی در مهندسی فرهنگ، مهندسی فرهنگی و مدیریت فرهنگی کشور
۳. توسعه‌ی نظریه‌پردازی در نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مبتنی بر فرهنگ و معارف قرآنی
۴. توسعه‌ی مشارکت حداکثری مردم در فعالیت‌های قرآنی و تقویت نقش حمایتی و پشتیبانی دولت در گسترش

فرهنگ قرآنی در داخل و خارج از کشور

۵. تأکید بر گسترش درک عموم مردم از مفاهیم، زیبایی‌ها و لذات معنوی قرآن کریم از طریق انس و ارتباط مستمر با آن
۶. اهتمام ویژه به توسعه‌ی فرهنگ قرآنی در میان اقشار تأثیرگذار (مدیران، نخبگان، فرهیختگان و گروه‌های مرجع) در داخل و خارج از کشور
۷. ابتدای حداکثری فعالیت‌های قرآنی بر مطالعه، کارشناسی و تحقیق شایسته
۸. هدایت فرایندهای آموزشی، پژوهشی و تبلیغی ترویجی قرآنی به سمت کاربردی کردن تعالیم قرآنی در زندگی فردی و اجتماعی
۹. بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت حوزه‌های علمیه در توسعه‌ی فرهنگ قرآنی
۱۰. ارتقای بخشی نظام تعلیم و تربیت، نظام رسانه‌ای، نظام تبلیغات دینی و سایر نظام‌های مؤثر، با الهام از تعالیم قرآن کریم
۱۱. سامان‌دهی و هماهنگ کردن دستگاه‌ها، نهادها و بخش‌های مؤثر کشور و فراهم کردن زمینه‌های یادگیری و رشد سازمانی برای هم‌افزایی توان، تجربه و ارتقای سطح آن‌ها در توسعه‌ی فرهنگ قرآنی

ماده‌ی ۳. شورای تخصصی توسعه‌ی فرهنگ قرآنی

به منظور پیشبرد و اجرایی شدن اهداف، سیاست‌ها و راهبردهای منشور توسعه‌ی فرهنگ قرآنی در داخل و خارج از کشور و تحقق عزم ملی برای توسعه‌ی تمسک و اعتصام به قرآن کریم در همه‌ی عرصه‌ها، شورای تخصصی توسعه‌ی فرهنگ قرآنی که از این پس به اختصار «شورای تخصصی» نامیده می‌شود، زیر نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل می‌شود.

منشور توسعه
فرهنگ قرآنی حاصل حدود یک دهه
تلاش علمی و کارشناسی بخش‌های
مختلف قرآنی کشور است که در
اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ در شورای
عالی انقلاب فرهنگی به تصویب
رسیده است

ماده ۴. وظایف شورای تخصصی

۱. تهیه و تصویب شاخص‌های توسعه‌ی فرهنگ قرآنی و تصویب شاخص‌های ارزیابی و نظارت بر فعالیت‌های قرآنی
۲. بررسی و پیشنهاد چگونگی حاکم کردن اصول و مبانی قرآنی در برنامه‌های توسعه‌ی بلندمدت و میان‌مدت کشور به سازمان‌ها و نهادهای تصمیم‌گیر
۳. بررسی و بازنگری مأموریت‌ها و وظایف قرآنی دستگاه‌های دولتی و عمومی، شوراها و ستادها و سایر مجامع قرآنی و ارائه به شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تصویب
۴. زمینه‌سازی و پی‌گیری تحقق رهنمودها و مطالبات رهبر معظم انقلاب اسلامی در حوزه‌ی قرآن کریم
۵. ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی و تعامل مؤثر در زمینه‌ی فعالیت‌های قرآنی
۶. تأیید طرح‌ها و برنامه‌های ملی و فرابخشی در توسعه‌ی فرهنگ قرآنی
۷. اتخاذ تدابیر لازم برای توانمندسازی و جلب مشارکت بخش مردمی و تقویت نقش حمایتی دولت در جهت توسعه‌ی فرهنگ قرآنی
۸. اتخاذ تدابیر لازم برای گسترش فرهنگ وقف در امور قرآنی و بهره‌گیری حداکثری از موقوفات کشور در این زمینه
۹. ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی
۱۰. شناسایی نیازها، محدودیت‌ها و موانع توسعه فرهنگ قرآنی و استفاده از ظرفیت‌ها برای رفع آنها از طریق مراجع ذیربط در داخل و خارج از کشور
۱۱. تدوین اولویت‌ها و جهت‌گیری‌های کلان بودجه فعالیت‌های قرآنی و ارائه آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۲. برنامه‌ریزی برای تأمین و توسعه منابع انسانی مورد نیاز

حوزه‌های مختلف امور قرآنی و کیفیت بخشی منابع موجود
 ۱۳. برنامه‌ریزی لازم برای طراحی سامانه‌های آماری و شبکه‌های اطلاع‌رسانی امور قرآنی

ماده ۵. اعضای شورای تخصصی

۱. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی (رئیس شورای تخصصی)
 ۲. وزیر آموزش و پرورش
 ۳. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
 ۴. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
 ۵. رئیس نهادهای قرآنی وابسته به دفتر مقام معظم رهبری
 ۶. نماینده‌ی شورای عالی حوزه‌های علمیه
 ۷. رئیس سازمان تبلیغات اسلامی
 ۸. رئیس دفتر تبلیغات اسلامی
 ۹. رییس سازمان اوقاف و امور خیریه
 ۱۰. رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
 ۱۱. نماینده‌ی رییس سازمان صدا و سیما
 ۱۲. نماینده‌ی کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
 ۱۳. سه نفر از صاحب‌نظران مؤسسات آموزشی، پژوهشی و تبلیغی ترویجی قرآنی مردمی، با تصویب شورای تخصصی توسعه‌ی فرهنگ قرآنی
- تبصره:** دبیر شورای تخصصی توسط رئیس شورای تخصصی، برای سه سال انتخاب می‌شود و انتخاب مجدد وی برای دوره‌های بعد بلامانع است.

ماده ۶. دبیرخانه‌ی شورای تخصصی

دبیرخانه‌ی شورای تخصصی، پی‌گیری تمامی امور

**امروز فرصتی تاریخی و استثنایی
است: برای این که قرآن در هدایت
فکر و عمل انسان‌ها قدرت و چیرگی
خود را نشان دهد.**

برای کلیه‌ی دستگاه‌های دولتی و عمومی و مؤسسات
مردمی لازم‌الاجراست.

ماده‌ی ۱۰

این مصوبه در ۱۰ ماده و دو تبصره در جلسه‌ی ۶۴۳ مورخ
۸۸/۲/۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

امروز فرصتی تاریخی و استثنایی است؛ برای این که قرآن در
هدایت فکر و عمل انسان‌ها قدرت و چیرگی خود را نشان دهد.
منشور توسعه فرهنگ قرآنی حاصل حدود یک دهه
تلاش علمی و کارشناسی بخش‌های مختلف قرآنی کشور
است که در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ در شورای عالی
انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است.

این منشور، نخستین سند جامع قرآنی نظام جمهوری
اسلامی ایران است که راهنمای فعالیت‌های بخش‌های
مختلف دولتی، عمومی و مردمی در راستای توسعه فرهنگ
قرآنی خواهد بود و شورای توسعه فرهنگ قرآنی به عنوان
رکن اجرایی منشور، مسئولیت دارد که علاوه بر هماهنگی
و ساماندهی فعالیت‌های قرآنی کشور، تمهیدات لازم را
برای فرهنگ‌سازی قرآنی در عرصه‌های مختلف فرهنگی،
اجتماعی، اقتصادی و سیاسی فراهم آورده و تحقق آن را
پیگیری کند.

از آن جا که گستره فعالیت‌های این منشور در استان‌ها
نیز خواهد بود برای آشنایی دبیران و مدیران ارجمند مدارس
متن کامل این منشور در این جا آورده می‌شود.

* نخستین سند جامع راهبری امور قرآنی کشور

مصوب ششصد و چهل و سومین جلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۲
شورای عالی انقلاب فرهنگی

مربوط به شورای تخصصی، در دبیرخانه‌ی شورای عالی
انقلاب فرهنگی تشکیل و نمودار تشکیلاتی و سازمانی آن
توسط رییس شورای تخصصی تصویب می‌شود.

ماده‌ی ۷. کمیسیون‌های تخصصی

با توجه به ماهیت قابل تفکیک فعالیت‌های قرآنی در
حوزه‌های آموزش عمومی، آموزش عالی، پژوهش و تبلیغ
و ترویج قرآنی و به منظور ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های
مربط با هر حوزه، کمیسیون‌های سه‌گانه‌ی تخصصی، زیر
نظر شورای تخصصی توسعه فرهنگ قرآنی و با این عناوین
تشکیل می‌شود:

۱. کمیسیون توسعه‌ی آموزش عمومی قرآن

۲. کمیسیون توسعه‌ی پژوهش و آموزش عالی قرآنی

۳. کمیسیون توسعه‌ی فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآنی

تبصره: شرح وظایف و ترکیب اعضای کمیسیون‌های
سه‌گانه‌ی فوق، توسط شورای تخصصی تعیین خواهد شد.

ماده‌ی ۸. روند کار شورای تخصصی

۱. مسائل و طرح‌های مورد نظر شورای تخصصی، ابتدا
در کمیسیون‌های تخصصی، مطالعه و بررسی شده و پس
از تعیین اولویت، در جلسات شورای تخصصی مورد بحث و
اظهار نظر قرار می‌گیرد.

۲. مصوبات شورای تخصصی با امضای رئیس شورای
تخصصی، جهت اجرا به دستگاه‌های ذیربط ابلاغ می‌شود.

۳. در موارد نیاز، مصوبات و تصمیمات شورای تخصصی، برای
تصویب نهایی به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌شود.

ماده‌ی ۹

مصوبات شورای تخصصی توسعه فرهنگ قرآنی،